

Seat No. : _____

AI-101

April-2015

B.Ed., Sem.-II

**B-504 : Sanskrit
(New)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Instructions : All the questions are compulsory.

(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

Options are internal.

(3) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate full marks.

1. (A) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર **750** શબ્દોમાં લખો : **10**

Answer any **one** question from the following **two** questions answer should be in about **750** words :

(1) અસ્મદ્ પુ. કિમ્ પુ. ના રૂપ લખો. (1 થી 5 વિભક્તિ)

Write forms of અસ્મદ્ (પુ.) and કિમ્ (પુ.). (1st to 5th case)

(2) સંસ્કૃતમાં કર્મધારય સમાસ કઈ રીતે બને છે ? કર્મધારય એ બહુવ્રીહિ સમાસથી કેવી રીતે જુદો પડે છે ? તે ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

How is કર્મધારય સમાસ formed in Sanskrit ? How is કર્મધારય સમાસ different from બહુવ્રીહિ સમાસ ? Explain with illustrations.

(B) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર **125** શબ્દોમાં લખો : **4**

Answer any **one** question from the following **three** questions. Answer should be in about **125** words :

(1) ગુજરાતીમાં ભાષાંતર કરો.

Translate into Gujarati.

શ્રદ્ધાવાન્ લભતે જ્ઞાનં તત્પરઃ સંચતેન્દ્રિયઃ ।

જ્ઞાનં લઙ્ઘ્વા પરાં શાન્તિમચિરેણાધિગચ્છતિ ॥

ચતુર્વિદ્યા ભજન્તે માં જનાઃ સુકૃતિનોઽર્જુન ।

આર્તો જિજ્ઞાસુરર્થાર્થી જ્ઞાની ચ ભરતર્ષભ ॥

- (2) युष्मद् (पु.) ना रूप लभो. (1 थी 4 विभक्त)
- Write forms of युष्मद् (पु.). (1st to 4th case)
- (3) कर्तरि प्रयोग अटले शुं ? उदाहरण आपी समजावो.
- What is Active Voice ? Explain with illustrations.
2. (A) नीयेना त्रण प्रश्नोमांथी कोरपण बे प्रश्नोना उत्तर **100** शब्दोमां लभो : **6**
- Answer any **two** of the following **three** questions. Each answer should be about **100** words :
- (1) स्वाध्याय पद्धतिनी संकल्पना स्पष्ट करो. तेना चार गुण जणावो.
- Clarify the concept of assignment method. Write four merits of the same.
- (2) “सङ्ग संस्कृत शिक्षक थवा माटे तालीम अने गुणो जरूरी छे.” आ विधानना समर्थनमां चर्चा करो.
- “Training and traits are necessary for becoming successful Sanskrit teacher.” Discuss with reference to given statement.
- (3) “संस्कृत षंड अे शाणानी आगवी शोभा छे.” आ विधानना संदर्भमां चर्चा करो.
- “Sanskrit class is a unique decoration of a school.” Discuss with reference to given statement.
- (B) नीयेना बे प्रश्नोमांथी अेक प्रश्नो उत्तर **500** शब्दोमां लभो : **8**
- Answer any **one** of the following **two** questions in about **500** words :
- (1) संस्कृत शिक्षणमां शैक्षणिक साधनोनुं महत्त्व स्पष्ट करो अने चार्ट तेमज चित्रोने उपयोग उदाहरण साथे समजावो.
- Clarify importance of teaching aids in Sanskrit and explain use of charts and pictures with examples.
- (2) संस्कृत शिक्षणनी पद्धतिओना नाम आपी, संस्कृत शिक्षणमां प्रत्यक्ष पद्धतिना गुण-दोष जणावो.
- Name the methods of teaching Sanskrit. State the merits and demerits of direct method in Sanskrit.
3. (A) नीयेना बे प्रश्नोमांथी कोरपण अेक प्रश्नो उत्तर **750** शब्दोमां लभो : **10**
- Answer any **one** of the following **two** questions in about **750** words :
- (1) श्रवण कौशल्य अटले शुं ? तेनुं महत्त्व जणावी, श्रवण कौशल्य विकासनी प्रवृत्तिओ जणावो.
- What is the listening skill ? Discuss the important of the same and state the activities to develop listening skill.

- (2) ધોરણ-9 નો કોઈ એક એકમ પસંદ કરી તેને માટે 25 ગુણની કસોટી તૈયાર કરવા માટેની ત્રિપરિમાણદર્શક સારણીની રચના કરો.
Select any unit of Std. IX and prepare a blue print of 25 marks for the same.
- (B) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો : 4
Answer any **one** question from the following **three** questions. Answer should be in about **125** words :
- (1) સંસ્કૃત ભાષા શિક્ષણના સિદ્ધાંતો જણાવી, કોઈપણ એક સિદ્ધાંતનો શિક્ષણકાર્ય કરતાં કેવી રીતે ઉપયોગ થઈ શકે ? સોદાહરણ સમજાવો.
State the principles of Sanskrit language teaching. Explain with illustrations how will you make use of any one principle in teaching.
- (2) સંસ્કૃત ભાષામાં વાચન કૌશલ્ય વિકાસ માટેની ચાર પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
State four activities for the development of reading skill in Sanskrit Language.
- (3) સંસ્કૃતમાં ધોરણ-9નો એક એકમ પસંદ કરી બે અનાત્મલક્ષી કસોટી તૈયાર કરો.
Select the unit of Std. IX in Sanskrit and prepare the two objective type test.
4. (A) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર 100 શબ્દોમાં લખો : 6
Answer any **two** out of the **three** from the following questions. Each answer should be in about **100** words :
- (1) ધોરણ-9ના સંસ્કૃત પાઠ્ય-પુસ્તકની મર્યાદા જણાવો.
State the demerits of Sanskrit text-book of Std. IX.
- (2) સંસ્કૃત ભાષાનો ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય વચ્ચેના અનુબંધની ચર્ચા કરો.
Discussion the co-relation of Sanskrit with Maths & Science.
- (3) સંસ્કૃતમાં પાઠ્યક્રમ રચનાના સિદ્ધાંતો જણાવો.
Mention the principles underlying the preparation of the syllabus of Sanskrit.
- (B) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર 500 શબ્દોમાં લખો : 8
Answer any **one** out of the **two** from the following questions. Each answer should be in about **500** words :
- (1) અનુબંધ એટલે શું ? સંસ્કૃત ભાષાનો અન્ય ભાષા સાથેના અનુબંધની ચર્ચા કરો.
What is co-relation ? Discussion the co-relation of Sanskrit with other languages.
- (2) સંસ્કૃત આદર્શ પાઠ્ય-પુસ્તકના લક્ષણોની સમજ આપી, ધોરણ-10 ના પાઠ્ય-પુસ્તકનું મૂલ્યાંકન કરો.
State the characteristics of an ideal text-book. Evaluate an ideal Sanskrit text-book of Std. X.

5. नीचे आपेला प्रश्नोना टूंकमां उत्तर आपो :

14

Answer the following questions in short :

(1) का रूप ओणभावो.

Identify the form का.

(2) द्वंद्व समासनुं उदाहरण आपो.

Explain with illustration the compounds of द्वंद्व.

(3) दुर्घटनाग्रस्तः जनः कुत्र नेतव्यः ?

(4) कर्तरि प्रयोगमां कर्ता कथं विभक्तिमां आवे ?

What is the position of the subject in the case in achieve construction ?

(5) स्वाध्याय पद्धतिना बे दोष ज्ञावो.

State the two demerits of assignment method.

(6) संस्कृतमां पाठशाळा पद्धति कथं पद्धति तरीके ओणभाय छे ?

“How is the ‘Pathshala Method’ known in Sanskrit methods.” ?

(7) इलेश कार्डना बे उपयोग ज्ञावो.

Mention two uses of a flash cards.

(8) लेखन कौशल्यना विकासनी कोर्पण बे प्रवृत्ति ज्ञावो.

State the two activities to develop writing skill.

(9) चक्रपाणि समास ओणभावो.

Identify the compounds of चक्रपाणि.

(10) कथन कौशल्यना बे हेतु लभो.

Write two objectives of narration skill.

(11) संस्कृतमां अनुवाद पद्धति कथं पद्धति तरीके ओणभाय छे ?

How is the translation method known in Sanskrit methods ?

(12) संस्कृतमां उपचारात्मक कार्य अटले शुं ?

What is remedial work in Sanskrit teaching ?

(13) पाठ्य-पुस्तकमां स्वाध्याय केवा डोवा जोर्छे ?

What type of assignment should be in the text-book ?

(14) मातृभाषामां अनुवाद करो.

Translate into mother tongue.

अरण्ये शरण्ये सदा मां प्रपाहि ।

गतिस्तवं गतिस्तवं त्वमेका भवानि ।।